Cofnodion Cyfarfod Fforwm Mynediad Lleol De Eryri
a gynhaliwyd ddydd Mawrth 14eg Mehefin 2022 am 5.45 yh
Yn Y Llew Coch, Dinas Mawddwy

Presennol – Aelodau:	Mr Hedd Pugh (Cadeirydd) Mrs Gaynor Davies Mr Geraint Rowlands Mrs Janette Holmes	Cyng John Pughe Roberts Mr Huw Roberts Mrs Lesley Amison Mr David Coleman
Swyddogion / Sylwedyddion :	Peter Rutherford(APCE) Rhian P Williams (APCE) Arfon Hughes (Cwmni Nod Glas)	David P Jones (APCE) Dana Willams (APCE)
1. Ymddiheuriadau	Mr Eryl Jones Willaims Mr Aled Thomas	Mr Alun Edwards Mr Ashley Charlwood

Croesawodd HP bawb i gyfarfod ‘byw’ cyntaf FfMLlD ers dros ddwy flynedd a mynegodd ei bod yn dda gweld pawb yn bresennol yn enwedig yr aelodau newydd nad oedd erioed wedi cyfarfod yn bersonol o’r blaen heblaw dros Zoom – er roedd yna rai ymddiheuriadau.

Gwahoddodd bawb i gyflwyno eu hunain o amgylch y bwrdd.

Hedd Pugh - Perchennog tir a Chadeirydd presennol y Fforwm Mynediad Lleol ac aelod o'r FfMLl ers 2002. Nododd fod Fforymau’r PC ymysg y rhai cyntaf yng Nghymru i gael eu sefydlu.
Peter Rutheford – Rheolwr Mynediad ac Iechyd a Lles PCE ac Ysgrifennydd Fforwm Mynediad Lleol y ddau Barc Cenedlaethol.
Dana Williams – Swyddog Twristiaeth Gynaliadwy a Monitro Ymwelwyr PCE
Leslie Amison – preswylydd o Ddyffryn Ardudwy, trefnydd Gwyl Gerdded Abermaw a Chymdeithas Cyhoeddusrwydd Abermaw.
David Prysor Jones – Prif Warden y De PCE
Huw Roberts – tirfeddiannwr
Geraint Rowlands – tirfeddiannwr a pherchennog maes carafanau
Jeanette Holmes – aelod o Gymdeithas Ceffylau Prydain a grŵp Llwybrau March / Ceffylau Abermaw
Arfon Hughes – yn cynrychioli Cwmni Nod Glas, - grŵp datblygu cymunedol lleol.
Cyng John Pughe Roberts - aelod o Awdurdod PCE a thirfeddiannwr lleol.
Gaynor Davies – aelod newydd a’r tro cyntaf iddi gwrdd ag aelodau eraill â diddordeb ffermio a pherchnogion gwersylla yn ardal Rhoslefain.
Rhian Williams – Cefnogaeth weinyddol i Adain Wardeinio APCE a chefnogaeth weinyddol FfMLl

Diolchodd HP i bawb am y wybodaeth hon.

Gofynnodd PR drwy'r Cadeirydd i JPR ai ef oedd yr aelod enwebedig o'r Awdurdod o hyd ar y Fforwm Mynediad Lleol.

Atebodd JPR ei fod.

2 . Datgan Buddiant

Dim

3 . Cofnodion Blaenorol

Nododd HP y crybwyllwyd bod GLE yn bresennol ddwywaith.

Byddai PR yn nodi hynny ar gyfer y cofnod.
Cymeradwywyd

Soniodd HP fod Andy Hall, yn anffodus, ein Is-Gadeirydd wedi symud i'r Alban (i fwynhau ei ymddeoliad) ac felly bod angen cyfethol Is-Gadeirydd.

Roedd yn arferol i'r Cadeirydd a'r Is-Gadeiryddion fod o blith y ddau grŵp a oedd yn ffurfio aelodaeth arferol y Fforwm – h.y. un o'r grwpiau defnyddwyr ac un o'r grŵp tirfeddianwyr. Yn yr achos hwn roedd rhaid cael yr Is-Gadeirydd o'r grŵp defnyddwyr.

Byddai'n gofyn i PR anfon gwahoddiadau ar gyfer y rôl hon o blith yr aelodaeth.

Byddai PR yn dosbarthu rhain iddynt. Dywedodd hefyd wrth yr aelodau y byddai cyfethol y darpar aelod newydd, Mr Dafydd Davis yn cael ei ystyried yn fuan gan yr Awdurdod.

4. Materion yn Codi

i) Ffigurau monitro Llwybr Arfordirol gan Gyngor Gwynedd

Soniodd PR yn anffodus nad oedd Swyddog Arfordirol Cyngor Gwynedd, Rhys Roberts, yn gallu bod yn bresennol heno.

Esboniodd fod CNC yn ariannu Llwybr Arfordirol Cymru Gyfan (LlACG) a'i Swyddogion ledled Cymru. Mae'r gwaith o gyflawni'r llwybr yn parhau ac mae gan Wynedd un o'r rhannau mwyaf o'r llwybr yng Nghymru – mae'n rhedeg o Lanfairfechan (y ffin â Chonwy) yr holl ffordd i lawr i Fachynlleth – (y ffin â Phowys/Ceredigion) gyda thua 100 milltir o'r LlACG o fewn y PC. Gwynedd a CNC fel cyllidwyr sy'n gyfrifol am hyn. Er bod RR yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i ni am gynnydd ac yn cysylltu â staff maes PR pan fo angen.

O ran y ffigyrau monitro ymwelwyr roedd Gwynedd wedi darganfod patrwm tebyg i'r Parc Cenedlaethol - bod yna newidiadau ymddygiadol yn digwydd o fewn cymunedau lleol ac ymwelwyr yn ystod ac ar ôl cloeon Covid yn dilyn codi cyfyngiadau teithio. Roedd rhai patrymau yn nodi bod cymunedau lleol wedi ailddarganfod eu rhwydweithiau uniongyrchol a chysylltiadau â chymunedau eraill. Roedd yn amlwg bod ymwelwyr yn defnyddio'r rhwydwaith ac roedd y PC wedi derbyn llawer o ymholiadau am feysydd lle'r oedd llai o weithgareddau yn y gorffennol.

Roedd y ffigyrau a drosglwyddwyd iddo gan RR yn ddiweddar yn dangos bod cyfanswm traphont Abermaw (rhan o lwybr yr arfordir) oddeutu 113,000. Roedd y cyfanswm rhwng 2019 – a 2021 oddeutu 339,000, sy'n sylweddol. Mae hyn yn cyfateb i 100,000 y flwyddyn. Roedd ffigurau llwybr troed yr arglawdd rhwng Morfa Mawddach a'r Friog (2021 – 2022) oddeutu 48,000, a oedd hefyd yn arwyddocaol. Gan ddefnyddio ffigyrau PC ar gyfer y Fawddach roedd hyn yn golygu bod 50,000 yn anelu am Ddolgellau.

Dywedodd GD fod hwn hefyd wedi'i gynnwys yn y cyfrif beiciau.

Eraill oedd: Talsarnau (2020-2021) – 37,000. Harlech 34,000 (2019 – 2020) a 2020 – 2021 – 24,000.

Adroddodd PR ei bod yn ddiddorol yn ystod y misoedd diwethaf fod Hugh Iranca Davies AC wedi dechrau ar adolygiad o'r llwybr arfordirol a gofynnwyd i'r PC ymateb.

Yn gryno, y pwyntiau a godwyd (gan y PC) oedd:

i) Ei fecanwaith ariannu yn y dyfodol a gwarant yn y tymor hir.
ii) Y potensial ar gyfer datblygu cysylltiadau ychwanegol â chymunedau arfordirol a mewndirol cyfagos.
iii) Archwilio ei botensial ar gyfer hawliau uwch lle bynnag y bo'n ymarferol.
iv) I gadarnhau ei statws tymor hir – h.y. fel 'Llwybr Cenedlaethol', coridor CGHT, neu ryw fath arall o ddynodiad.
v) Y potensial i wneud amgylchiadau wrth gefn, mewn perthynas ag erydu arfordirol yn haws i'w cyflawni yn hytrach mynd drwy'r gofynion gweithdrefnol presennol o dan y Ddeddf Priffyrdd ar gyfer Hawliau Tramwy.

Byddai PR yn gofyn i RR a allai roi ddiweddariad i'r aelodau yn y cyfarfod nesaf os oedd yn rhydd.

ii) Strategaeth Hamdden Ddrafft APCE – Diweddariad

Adroddodd PR fod y fersiwn diwygiedig bellach wedi'i ddiweddaru gyda lluniau a graffeg newydd. Roedd wedi mynd â'r papur hwn at y Tîm Rheoli, ac roeddent wedi ei hysbysu y dylai'r papur hwn fynd i Bwyllgor yr Awdurdod am eu sylwadau cyn y Fforwm. *Roedd gan y Fforymau fersiwn testun yn flaenorol.*

Mae hyn yn rhoi PR mewn sefyllfa anodd gan mai'r FfMLl oedd y cynghorwyr statudol i'r Awdurdod ar fynediad ac roedd y Fforymau Mynediad Lleol yn cynnwys llawer iawn o arbenigedd. Gofynnodd am farn ar hyn.

Dywedodd JPR y byddai'n codi hyn yng nghyfarfod nesaf yr Awdurdod.

Ychwanegodd PR nad oedd y dogfennau newydd hyn yn debyg i'r hen un ond bod yn rhaid iddynt ddilyn yr amcanion a osodwyd yn y Cynllun Rheoli. Os gwneir newidiadau i hyn, sy'n ymwneud â mynediad, neu os oes deddfwriaeth newydd yna bydd y Strategaeth Hamdden yn cael ei hadolygu yn unol â hynny - felly roedd yn bwysig bod y ddogfen yn hyblyg.

Soniodd HP ei fod wedi gwneud rhai o'i arsylwadau cychwynnol yn hysbys i PR. Credai y dylai argymhellion y ddogfen ddod o'r Fforwm yn y lle cyntaf fel y cynghorwyr statudol i'r Awdurdod ar fynediad ac roedd cynrychiolaeth dda o'r aelodaeth o ran gwybodaeth a phrofiad. Gofynnodd i PR grybwyll hyn i'r Tîm Rheoli.

iii) t4 - Crybwyllodd PR fod gwaith Traphont Abermaw wedi'i gwblhau am y cyfnod hwn, ond dylai aelodau fod yn ymwybodol bod NR yn bwriadu gwneud gwaith tebyg yn dechrau fis Medi nesaf a gyda rhai cyfnodau cau yn arwain at y Nadolig. Byddai'n ceisio rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf iddynt. Gall hyn fod yn aflonyddgar iawn ac roedd wedi bod yn anodd i staff maes gadw'r cyhoedd a'r wybodaeth arwyddion ar y Fawddach yn gyfredol.

5. Gohebiaeth

i) Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) – Diweddariad ar waith diogelwch Cronfa Ddŵr Llyn Tegid.

Soniodd PR mai hwn oedd y cylchlythyr diweddaraf gan CNC ar y gwaith arglawdd llifogydd yn Llyn Tegid.

Yn eu trafodaethau cychwynnol gyda CNC roeddent wedi trafod gosod ramp mynediad newydd i'r anabl (yn lle'r hen un) ger Canolfan y Warden sydd bellach wedi'i chynnwys yn y cynllun.

Roedd rhai o'r HTC a oedd wedi'u cau yn cael eu rheoli gan CNC i helpu gyda'r mynediad, fodd bynnag, roedd CNC yn ceisio gwneud hyn mor aflonyddgar â phosibl i'r cyhoedd – nid oedd hyn bob amser yn bosibl o ystyried maint y gwaith.

Yr unig broblem a ragwelwyd ganddynt o ran cyd-ddatblygu'r gwaith arglawdd llifogydd ar yr un pryd â datblygu estyniad Rheilffordd y Bala oedd sut y gellid defnyddio un llwybr troed (Y Bala Rhif 4) i'r dwyrain o'r arglawdd. Roedd yn sicr na fyddai hyn yn achosi unrhyw anghyfleustra.

Dywedodd DPJ fod pethau wedi mynd yn dda hyd yma, a bod gwelliannau wedi'u gwneud a oedd yn gyffredinol yn fwy buddiol i'r Cyhoedd o ran mynediad.

Dywedodd HR fod rhai tirfeddianwyr wedi ofni y gallai'r amddiffynfeydd newydd rhag llifogydd godi lefelau dŵr yn enwedig ym mhen deheuol y llyn. Roeddent wedi cael eu sicrhau gan CNC nad oedd hyn yn wir.

Ychwanegodd DPJ fod gan CNC bryderon am goed yn tyfu i mewn i'r amddiffynfeydd llifogydd a dyma un o'r prif resymau dros eu clirio a'u hailadeiladu i safon briodol.

Ychwanegodd PR ei bod yn anffodus bod hyn yn golygu bod y trac pob gallu newydd yr oedd y PC wedi'i osod ar ben yr arglawdd dwyreiniol rhwng y ffordd a chored porth y gogledd bellach yn dyllu – ond rhan o'r trefniant gyda CNC oedd bod hyn yn digwydda byddai'n cael ei ddisodli pan fydd y gwaith wedi'i gwblhau. Er ei fod yn golled amwynder yn y cyfamser.

ii) Nodyn briffio CNC – Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy Mapio Mynediad – estyniad i ddyddiad cau’r adolygiad mapio.

Galwad ffôn ar gyfer JPR!

Eglurodd PR y byddai'r map mynediad agored yn cael ei adolygu bob deng mlynedd dan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000. Yr un cyntaf oedd 2013 ac ar y pryd roedd rhai tirfeddianwyr yn dal i geisio cwestiynu tir mynediad CGHT ar eu heiddo, ac roedd rhai wedi gwneud cais i gael gwared arno. Roedd llawer yn annilys ac yn cymryd llawer o amser i CNC a’r PC. Roedd yr adolygiad mapio nesaf i fod i gael ei gynnal yn 2023 ond mae’r Gweinidog, drwy CNC, bellach wedi penderfynu gohirio hyn tan 2029. Roedd hyn yn ymddangos yn amser gormodol ar gyfer estyniad ond fe’i croesawyd gan lawer. Roedd y Grwpiau Diwygio Mynediad (ARAG) wedi argymell bod y broses fapio feichus iawn hon yn cael ei disodli gan broses dreigl lle gallai ceisiadau gael eu hystyried ar sail unigol gan y Fforymau Mynediad Lleol yn dilyn adroddiadau Swyddogion a ganlyn – roedd hyn wedi’i argymell gan y Fforymau Mynediad Lleol eu hunain yn y gorffennol.

Cafodd rhai darpar safleoedd eu tynnu oddi ar y map blaenorol yn 2013 – roedd tomen rwbel Mwynglawdd Pandora, a gafodd ei mapio’n anghywir, yn un ardal a oedd yn amlwg ddim yn bodloni meini prawf tir mynediad CGHT a dylid bod wedi’i dileu’n gynharach ond nid oedd y system adolygu mapio yn caniatáu ar gyfer hyn. Byddai cael hwn ar sail dreigl yn haws ac yn rhatach ar gyfer achosion o'r fath.

Gall hyn hefyd fod yn ddull o ohirio’r adolygiad o’r mapio hyd nes y gellir ei gynnwys mewn deddfwriaeth newydd cyn yr amser hwnnw (i ddileu’r angen am adolygiad 10 mlynedd) yn ogystal â newid y ddarpariaeth ar gyfer mynediad at ddŵr, hawliau tramwy cyhoeddus, rheolau ar gŵn a diwygiadau mynediad eraill – llawer ohonynt fel yr amlinellwyd gan y grwpiau ARAG.

Yn y gorffennol roedd y PC ond wedi argymell rhai safleoedd i CNC os nad oeddent wedi bodloni’r meini prawf tir mynediad gwreiddiol.

Roedd problem pan fo un neu ddau o safleoedd a allai fod yn berygl parhaus i’r cyhoedd – megis ardal maes tanio Traws, lle’r oedd yn rhaid i waharddiad gael ei ailgyflwyno i’r Fforwm bob pum mlynedd i’w cymeradwyo fel sy’n ofynnol gan y ddeddfwriaeth. Roedd y dynodiad tir mynediad o dan y Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy yn ddiwrthdro ond yn amlwg nid oedd yn caniatáu ar gyfer y mathau hyn o broblemau lle gallai fod ‘perygl cyson i’r cyhoedd’. Credai fod angen rhyw fath o fecanwaith o fewn y Ddeddf i hyn gael gwared ar hyn mewn achosion o'r fath – a dyma ddylai fod yr unig reswm. Roeddent wedi mynegi eu barn i CNC yn y gorffennol.

Pe byddai unrhyw beth pellach yn digwydd byddai'n adrodd yn ôl i'r aelodau.

6. Cynllun Gwella Hawliau Tramwy Cyngor Gwynedd (CGHT)

Dywedodd PR nad yw GLE yn gallu bod yn bresennol gan fod ganddo Covid.

Bydd y ddogfen yn dod i law yn fuan a bydd angen ymateb gan y Fforymau Mynediad Lleol. Er y gall unrhyw aelodau ymateb fel unigolion.

Cytunwyd yn y gorffennol i is-grŵp o'r FfMLl ar y cyd (Arfon Dwyfor, fynychu cyfarfod ar y cyd rhwng y tri Fforwm Mynediad Lleol y byddai PR yn ei gynnal. Dau aelod ynghyd â'r Cadeirydd. Gofynnodd a fyddai'r aelodau'n cytuno i barhau gyda'r dull hwn o gael ymateb ar y cyd.

Cytunwyd.

Yr aelodau yw HP, AC a JH

Byddai PR yn hysbysu'r grŵp hwn pan fydd y cyfarfod hwn yn cael ei gynnal. Y lleoliad f ydd Plas Tan Y Bwlch.

Diau fod y mater o gategoreiddio yn rhywbeth y dylid ei gysidro o ystyried yr holl newidiadau ymddygiadol a brofwyd ar ôl y cyfnod clo a lle roedd cysylltiadau cymunedol lleol wedi dod yn bwysicach.

Gofynnodd GD a oedd hyn yn cael ei adlewyrchu yn y nifer cynyddol o bobl sy'n defnyddio eu rhwydweithiau perthnasol yn ystod ac ar ôl y cyfnodau clo.

Dywedodd PR fod hyn yn adlewyrchiad o'r hyn a ddigwyddodd mewn cymunedau lleol a chan ymwelwyr yn ystod ac ar ôl y cyfnodau clo. Roedd cymunedau wedi ailddarganfod eu rhwydweithiau lleol ac wedi cydnabod y manteision ar gyfer ymarfer corff, iechyd a lles. Byddai adolygu'r CGHT yn galluogi'r Cynghorau Cymuned i ail-edrych ar eu categori Hawliau Tramwy lleol gwreiddiol.

7. Diweddariad ar waith yr Adain Wardeniaid yn ne'r Parc – David P Jones

Cyflwynodd DJP ei hun fel y Prif Warden ar gyfer ardal ddeheuol y PC. O ran staffio - roedd Rhys Gwynn yn gwasanaethu ardal Dolgellau ac i lawr i Ddinas Mawddwy, mae gan Gethin Corps hefyd ardal yn Nolgellau ond roedd hefyd yn rhannol ar y Fawddach a hefyd i'r gorllewin a'r de o'r PC. Bu Arwel Morris, gyda chymorth Warden tymhorol Robat Davies, yn gwasanaethu ardaloedd Y Bala a Llyn Tegid. Gydag un gweithiwr stad, Meirion Edwards yn gweithio allan o weithdy'r Marian yn Nolgellau.

O ran rhaglen waith y Wardeniaid roedd hyn oll wedi cael ei effeithio'n ddifrifol gan y pandemig Covid. Roedd nifer yr ymwelwyr wedi cynyddu'n sylweddol yn dilyn codi'r cyfyngiadau symud a theithio ac arweiniodd hyn at nifer o faterion megis gormod o geir ym mhob un o'n meysydd parcio ac yn ei dro diffyg capasiti ychwanegol gan achosi problemau gorlifo. Bu llawer iawn o ymddygiad gwael hefyd megis sbwriel a 'gwastraff', gwersylla anghyfreithlon a materion gwrthgymdeithasol eraill. Mae Llyn Tegid ei hun wedi gweld niferoedd digynsail o ymwelwyr gyda mwy nag erioed o sbwriel.

Er y dylem yn gyffredinol groesawu ymwelwyr yn amlwg, roedd rhai nad oeddent wedi ymweld â'r Parc o'r blaen ac nad oedd ganddynt lawer o ddealltwriaeth o ran eu cydgyfrifoldeb i'n hamgylchedd a chefn gwlad.

Dywedodd PR fod y patrwm hwn wedi'i adlewyrchu ar draws y PC, a hefyd roedd sefydliadau eraill wedi gweld pethau tebyg gan gynnwys CNC, Coed Cadw, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol ac roedd hyn wedi bod yn her sylweddol i'r holl staff.

Gofynnodd JPR a oedd y Parc wedi gweld math newydd o ymwelydd nad oeddem wedi'i weld o'r blaen.

Dywedodd DPJ eu bod wedi gweld niferoedd uwch o bobl mewn ardaloedd o'r PC a oedd yn draddodiadol dawelach, a bod hyn yn ffenomen newydd. Roedd 2022 yn arwydd o 'fathau' o ymwelwyra fu'n ymweld yn flaenorol a gobeithio y byddai hyn yn parhau.

Pwysleisiodd eu bod yn dal i weithio gyda thirfeddianwyr a'u bod yn canolbwyntio ar wella mynediad i gymunedau lleol ac ymwelwyr fel ei gilydd i'w galluogi i fwynhau manteision yr awyr agored.

Er mai cyfrifoldeb y tirfeddiannwr (giatiau a chamfeydd) oedd dodrefn HTC, roedd y PC yn fodlon gweithio gyda thirfeddianwyr i'w cynorthwyo i wella mynediad yn enwedig os oedd hyn yn golygu datblygu opsiynau newydd lleiaf rhwystrol megis giatiau.

Gofynnodd HP pwy oedd yn gyfrifol am ddodrefn ar dir tenantiaid.

Dywedodd DC mai'r landlord oedd yn gyfrifol yn gyffredinol.

Ychwanegodd DPJ ei bod yn debygol bod hyn yn dibynnu ar yr hyn oedd wedi'i nodi yn eu cytundeb tenantiaeth

Dywedodd HP ei fod yn anodd yn enwedig wrth ymdrin â ffiniau.

Ychwanegodd PR eu bod wedi dod ar draws rhai anawsterau o fewn ffiniau CNC lle nad oedd dodrefn mewn cyflwr da a bod y PC yn aml yn gorfod mynd ar drywydd hyn.

Ychwanegodd DPJ fod y PC yn y blynyddoedd diwethaf wedi bod yn gosod gatiau sy'n cau eu hunain yn lle camfeydd lle bynnag y bo modd os oedd y tir yn addas. Roedd hyn yn fanteisiol am nifer o resymau. Daeth yn haws i bobl gerdded a galluogi pobl i fod yn fwy hyderus wrth ddefnyddio llwybrau. Roedd gatiau hefyd yn caniatáu mynediad i bobl llai abl i gefn gwlad ac yn arwain at lai o ddifrod i ffensys gan bobl yn mynd â'u cŵn am dro – a oedd weithiau'n torri tyllau drwodd, mewn rhai mannau lle'r oedd mynediad yn bellennig roedd yn golygu bod yn rhaid i staff gario dodrefn weithiau gryn bellter i'w gosod.

Dangosodd fwy o sleidiau yn dangos Llwybr Cynwch oedd yn un o'r llwybrau mwyaf poblogaidd yn yr ardal - cadarnhaodd DW fod hyn oddeutu 32,000

Ychwanegodd GD fod llwybr Foel Offrwm hefyd yn dod yn boblogaidd gan ei fod yn cychwyn gyferbyn â'r un maes parcio.

Cadarnhaodd DPJ fod y maes parcio yn brysur iawn trwy gydol y flwyddyn gyda llawer iawn o ddefnydd lleol gan gynnwys trwy gydol y cyfnod clo.

Ychwanegodd PR fod Llwybr Cynwch yn llwybr caniataol a ganiatawyd gan stad Nannau - a bod Foel Offrwm yn dir mynediad CGHT - ac eithrio rhan fer o'r llwybr ar y dechrau.

Dywedodd DPJ wrth yr aelodau bod gatiau newydd Pont Dol Y Bont yn barod i gael eu gosod.

Roedd cam nesaf y gwaith ar Fynydd Moel - a ariannwyd ar y cyd â chronfa roddion y BMC `Trwsio ein Mynyddoedd` a CNC, bron yn barod i ddechrau ac roedd 100 tunnell o gerrig eisoes wedi'i hedfan a chontractwr wedi'i benodi. Bydd angen 100 tunnell arall.

Mae’r llwybr hwn yn rhan o gylchdaith Cader – Mynydd Moel (sy’n dechrau ym Minffordd/Dol Idris, sy’n llwybr poblogaidd, fodd bynnag, mae rhan Mynydd Moel mewn cyflwr gwael mewn mannau ac mae’r rhannau hynny’n eithaf uchel i fyny felly rhaid hedfan popeth i mewn.

Gofynnodd GD pam na wnaethom ddefnyddio'r garreg sy'n eistedd ar y bryn.

Dywedodd PR er eu bod wedi gwneud hynny ar gyfer nifer cyfyngedig yn y gorffennol, ond mae'r garreg arwyneb yn rhan o'r Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA a nodir am ei geomorffoleg - olion rhewlifol) ac ni ellir eu defnyddio. Roedd hefyd yn anodd iawn eu rhoi mewn bagiau yn ddiogel â llaw a symud o gwmpas y mynydd.

Soniodd DPJ hefyd am y llwybr bordiau arfordirol newydd yn Dyffryn a gymerodd le'r hen un. Mae hyn bellach wedi'i gwblhau.

Soniodd fod gan y PC erbyn heddiw lai o staff ar gael ar lawr gwlad, ond fe wnaethom dderbyn cyllid ychwanegol ar gyfer aelod o staff tymor yn Nolgellau a'r Bala a fu'n ddefnyddiol iawn yn enwedig dros benwythnosau prysur. Gobeithio y gallant recriwtio dau arall ar gyfer y tymor hwn. Roedd yn brofiad defnyddiol iawn i bobl ifanc lleol sydd eisiau cael profiad o fewn y sector awyr agored.

Eleni maent hefyd yn treialu Cynllun Wardeniaid Gwirfoddol newydd yn ardal Cader Idris – er bod hyn yn draddodiadol wedi bod llawer o weithgarwch o’r natur hwn yng ngogledd y PC ychydig iawn a wnaed yn ne’r PC o’r blaen. Gobeithio y byddant yn cynnal rhywfaint o hyfforddiant gyda'r recriwtiaid a ddaeth ymlaen.

Gofynnodd HR beth oedd yr ystod oedran ar gyfer hyn hyd yma.

Atebodd DPJ eu bod yn amrywio o rai yn eu harddegau hwyr hyd at eu 70au. Roedd yn siomedig mai ychydig o bobl leol oedd wedi dod ymlaen i wirfoddoli, ond roedd yn syndod pa mor bell yr oedd pobl yn fodlon teithio wedi teithio i wneud hyn – gydag un yn dod o'r Gelli Gandryll.

Gofynnodd HP a oeddent yn derbyn eu costau teithio.

Atebodd DPJ eu bod yn derbyn eu costau teithio. Roedd hefyd yn gyfle i bobl ddysgu siarad rhywfaint o Gymraeg ac fel arfer roeddent yn cael eu paru gyda siaradwr Cymraeg.

Fe wnaeth Covid hefyd atal eu gwaith gydag ysgolion lleol a gwaith cymunedol arall. Fodd bynnag, roedd hyn bellach yn mynd rhagddo. Un oedd yn nodedig oedd y cynllun bridio pysgod (o dan y Grant Prosiect Bywyd ar y cyd â CNC) sy'n galluogi plant ysgol i fonitro twf a datblygiad pysgod cyn eu rhyddhau. Roedd eu gweithgareddau gydag ysgolion hefyd yn cynnwys sgyrsiau ar fioamrywiaeth bywyd gwyllt.

Gofynnodd HR a allai'r Wardeniaid gynorthwyo gyda briff y Cynghorau Cymuned ar gyfer gwella bioamrywiaeth.

Atebodd DPJ y gallent gynorthwyo gan fod gan bob un ohonynt friff bioamrywiaeth o fewn eu cynllun ardal Warden penodol i alluogi hyn. Roedd gwaith bioamrywiaeth arall yn cynnwys codi blychau adar ac ystlumod, plannu coed, a chael gwared ar rywogaethau ymledol megis Rhododendron Ponticum, Jac y Neidiwr, Canclwm Siapan a buont yn gweithio'n agos gyda Swyddogion Cadwraeth y PC ar y prosiectau hyn.

Gofynnodd PR a oedd y Wardeniaid yn dal i fod yn rhan o'r prosiect rheoli mincod.

Atebodd DPJ ei fod yn parhau.

Gofynnodd HP a oedd yn wir bod dyfrgwn yn tueddu i ddisodli Minc.

Dywedodd PR fod peth ymchwil cadwraeth yn honni hyn - byddai'n holi ymhellach.

Gofynnodd JPR beth oedd y sefyllfa eleni o ran y gwersylla gwyllt yn Llyn Cae (dan Gader Idris).

Atebodd DPJ ei fod yn llai eleni na'r llynedd, a bod llawer wedi dod o bell.

Ychwanegodd GD fod rhai ymwelwyr yn cymryd yn ganiataol y gallent wersylla unrhyw le yr oeddent yn ei hoffi, a oedd yn broblem.

Cadarnhaodd PR nad oedd unrhyw hawliau i wersylla gwyllt yng Nghymru na Lloegr heb ganiatâd y tirfeddiannwr. Roedd yr Alban yn caniatáu hyn o dan God Awyr Agored yr Alban, ond roedd yn dal i gael ei reoleiddio o amgylch Loch Lomond (PC) oherwydd y problemau tebyg y maent yn eu profi bob blwyddyn.

Dywedodd DPJ nad gwersylla gwyllt oedd hwn yn ei wir ystyr gan ei fod yn gadael ôl. Mater arall oedd gwersylla anghyfreithlon.

Soniodd GD fod yna hefyd faniau gwersylla yn defnyddio cilfannau.

Dywedodd DPJ fod Cyngor Gwynedd yn gweithio ar ryw fath o system `Aires` ar gyfer rhai cilfannau lle byddai faniau gwersylla a chartrefi modur yn cael aros dros nos yn gyfreithlon. Yn debyg i system Ffrainc.

Gofynnodd GR lle'r oedd yr elfen Iechyd a Diogelwch yma gan fod y gofynion ar gyfer safle ffurfiol (fel eu rhai hwy) yn llym iawn ac nid oedd parcio mewn cilfannau yn ddarostyngedig i'r un rheolau sy'n annheg.

Soniodd JPR nad oedd unrhyw sicrwydd beth oedd yn digwydd i'w gwastraff pan oeddent wedi parcio mewn cilfannau.

Dywedodd HP fod rhai pobl yn defnyddio tir comin gan feddwl nad oedd yn eiddo i unrhyw un sy'n gwbl anghywir - mae pob tir comin yn eiddo i rywun.

Dywedodd JH ei bod wedi sylwi ar fwy o bobl mewn ceir a faniau bach yn parcio mewn cilfannau ac yna'n gadael eu holl sbwriel mewn bagiau du.

Cadarnhaodd PR mai pobl mewn ceir a faniau cyffredin (rhai wedi'u llogi) oedd y broblem. Roeddent yn defnyddio cilfannau neu yn neidio dros waliau a ‘gwersylla’n anghyfreithlon’ ac yn achosi problemau gyda sbwriel, ‘gwastraff arall’, parcio oddi ar y ffordd, cynnau tanau a barbeciws a gadael popeth ar eu hôl ac ers codi’r cyfyngiadau roedd hyn yn digwydd ar draws y PC.

Dilynai faniau gwersylla a chartrefi modur eu Cod Ymddygiad diwydiant.

Dywedodd DPJ fod staff bob amser yn ceisio annog pobl i ddefnyddio safleoedd ffurfiol lleol pryd bynnag y bo modd ac mae Gwasanaeth Canolfannau Croeso'r PC (CC) yn paratoi rhestr ddiffiniol o'r holl safleoedd sydd wedi'u cofrestru o fewn y PC a fydd ar gael i'r cyhoedd yn fuan. Fodd bynnag, roedd yn gwerthfawrogi nad oedd rhai perchnogion cartrefi modur a faniau gwersylla yn dymuno defnyddio safleoedd ffurfiol.

Soniodd LA fod hyn ymhell oddi wrth y syniad o wir wersylla gwyllt.

Soniodd PR fod y cyngor gwersylla gwyllt wedi'i roi ar y wefan rai blynyddoedd yn ôl ynghyd â'r cod ymddygiad. *Roedd y Fforymau wedi ystyried hyn yn eu trafodaethau ar y pryd.* Fodd bynnag, o ystyried yr holl faterion y mae ‘gwersylla’n anghyfreithlon’ wedi’u hachosi ar ôl y cyfnodau clo, ystyriwyd ei bod yn ddoeth cael gwared arno am y tro. Roedd yn anffodus bod hyn wedi effeithio'n andwyol ar bobl oedd yn deall sut i wersylla gwyllt yn ei ystyr draddodiadol. Cadarnhaodd ei fod yn derbyn ceisiadau wythnosol am wersylla, ac maen nhw i gyd yn cael eu hannog i ddefnyddio meysydd gwersylla lleol.

Gofynnodd GR a oedd y mater parcio yn broblem mewn lleoedd fel Llanfachreth neu leoedd eraill. Roedd yn amlwg bod problem capasiti mewn llawer man.

Cadarnhaodd DPJ ei fod yn broblem capasiti ar draws y PC cyfan a dangosodd y mewnlifiad ychwanegol nad oedd gennym unrhyw gapasiti dros ben yn unman. Mae gan Lyn Tegid gapasiti mawr ond ni allai ddal y niferoedd a welwyd ar ôl Covid.

Holodd JPR am bolisi parcio'r PC a gofynnodd a oedd angen adolygu hwn.

Ychwanegodd HP pan fyddwn yn disgwyl i gynifer o bobl ymweld â'r PC yna mae'n rhaid cael lle parcio i ymdopi â hyn.

Gofynnodd JPR a oedd yn bosibl i'r FfMLl fynegi eu barn i reolwyr yr Awdurdod.

***Cytunwyd** bod PR yn ysgrifennu at y Pennaeth Cynllunio i ofyn beth ellir ei wneud i wella'r sefyllfa hon.*

Ychwanegodd JH fod yna broblemau gyda pharcio ar gyfer cerbydau cludo ceffylau ac nid twristiaid yn unig.

Gofynnodd hefyd i DPJ am y grisiau yr oedd wedi'u dangos ar ei sleidiau ar Fynydd Moel ac y byddai'n cael trafferth cerdded i lawr y rhain.

Atebodd DPJ fod hon yn rhan uchel iawn o'r llwybr ar gylchdaith Mynydd Moel – Cader a dim ond y cerddwyr mwyaf dewr oedd yn ei gyrraedd.

Soniodd HR bod angen agor bwlch i'r wal ger pont Pont Lliw ar gyrion Llanuwchlyn sy'n cysylltu'r ddau lwybr.

Dywedodd DC eu bod wedi ceisio o'r blaen ond nad oedd hyn yn syml gan fod Cefnffordd yn gysylltiedig er mai 40mya oedd y terfyn cyflymder, ond byddai'r cyswllt yn ddefnyddiol.

Byddai PR yn holi am hyn, ond credai fod y bont wedi'i rhestru.

Dywedodd DPJ y gallai hwn fod yn fater llinell golwg o ystyried natur y ffordd.

Diolchodd HP i DPJ am ei gyflwyniad ac am waith y Wardeniaid yn eu hardal.

8. Ffigurau Monitro Ymwelwyr APCE 2021

Eglurodd DW ei bod yn gyfrifol am y ffigyrau monitro ac yn mynd i gyflwyno ffigyrau 2021 ac mai'r Fforwm Mynediad Lleol oedd y cyntaf i weld y data hwn.

Roeddent peth data yn dal i fod ar goll oherwydd materion technegol - gyda rhai materion caledwedd, problemau gyda batris yn bennaf heb eu datrys yn ystod Covid.

Esboniodd fod tri mis cyntaf y flwyddyn yn amlwg yn cael eu heffeithio'n andwyol gan y cyfyngiad Covid gydag ychydig o ffigurau'n cael eu cynhyrchu. Fodd bynnag, roedd y ffigurau ar gyfer Gorffennaf, Awst a Medi yn uwch na'r gwerthoedd cymedrig arferol.

Roedd ffigurau Ogwen yn dangos lledaeniad mwy ar draws y flwyddyn, ond roedd yr ardal hon yn tueddu i ddenu cwsmeriaid gwahanol i'r Wyddfa ac roedd y parcio'n gyfyngedig.

Ychydig iawn o weithgarwch a ddangosodd Cader Idris yn ystod y pedwar mis cyntaf oherwydd Covid, ond roedd misoedd yr haf eto’n uchel iawn yn enwedig ym mis Awst a lle’r oedd y mater parcio ar ei waethaf. Ac roedd yn brysurach nag unrhyw fis Awst blaenorol.

Roedd yn ddiddorol nodi bod y ffigur cyffredinol ar gyfer cymariaethau 2019 – 2021 yn dangos bod y ffigurau’n dal yn uwch ar gyfer 2021 er ein bod wedi colli ychydig fisoedd cyntaf y flwyddyn oherwydd y pandemig. Roedd y tymor cyfan wedi'i gywasgu i fisoedd Gorffennaf, Awst a Medi ac roedd y patrwm hwn yn debyg ar draws y PC.

Gwelwyd cynnydd hefyd yn y daith gerdded yn y cyntedd gyda 7000 ychwanegol yn defnyddio'r llwybr o gymharu â blynyddoedd blaenorol, a oedd yn sylweddol. Tybiwyd bod

hyn i'w briodoli i nifer sylweddol o ddefnyddwyr lleol yn defnyddio'r safle oherwydd y cyfyngiadau teithio.

Ymddiheurodd nad oedd ffigyrau ar gyfer 2021 ar gyfer llwybr Mawddach gan fod gennym nifer o anawsterau technegol nad oedd yn hawdd eu datrys.

Gofynnodd GD pa un oedd y llwybr mwyaf poblogaidd i fyny Cader gan ei bod wedi gweld cynnydd yn nifer y ceir sy'n parcio ym maes parcio Cwm Rhwyddfor.

Atebodd DW mai Minffordd (Dol Idris) oedd y mwyaf poblogaidd.

Dywedodd DPJ fod llawer o bobl yn meddwl bod y llwybr hwn yn hawdd ond mewn gwirionedd roedd yn fwy egnïol na Llwybr Pwlwn Pin, ond dim ond cyn belled â Chwm Cae yr aeth llawer o bobl ac nid ymlaen i'r copa. Mae'n bosibl bod pobl sy'n parcio yng Nghwm Rhwyddfor yn mynd i Gader Iris ar hyd y ffordd ogleddol i Fynydd Moel. Mae llawer yn frwd dros awyrennau yn ymweld â'r hyn a adwaenir fel Cylch Mach Loop[1]

Ychwanegodd PR fod nifer y ceir sy'n parcio yn y maes parcio hwnnw'n cael ei ategu gan y rhai sy'n selogion awyrennau a oedd yn niferus drwy gydol y flwyddyn.

O ran y mater parcio, eglurodd, o ystyried bod nifer yr ymwelwyr ychydig yn uwch na'r arfer wedi'u gwasgu i fis Gorffennaf, Awst, a Medi, canfuwyd nad oes gennym lawer o gapasiti cario dros ben i ymdopi â'r gormodedd hwn a bod hyn yn her.

Dywedodd HP y gallai'r cynyddiadau mewn costau byw effeithio ar ffigurau'r tymor i ddod.

Gofynnodd HR a oedd unrhyw fath o wasanaeth Parcio a Theithio.

Dywedodd PR fod Gwasanaeth Bws Sherpas da iawn yn y gogledd a oedd yn gweithredu o amgylch Yr Wyddfa - fel cylchldaith a hefyd gwasanaeth yn cysylltu â hyn o Fetws y Coed a Chapel Curig. Gallai pobl ddal y bws o Lanberis, Nant Peris, Cromlech, Pen Y Pass, Pen y Gwryd, Nant Gwynant, Beddgelert, Rhyd Ddu, Betws Garmon a Waunfawr. Roedd yna hefyd eleni wasanaeth newydd o Fangor i Gorwen a oedd yn aros yn Ogwen sef y gwasanaeth bws cyntaf i'r pwynt hwnnw ers blynyddoedd lawer. Roedd yr hwb cymunedol lleol ym Methesda hefyd yn cychwyn gwasanaeth bws trydan o Fethesda i Ogwen. Dim ond trwy archebu ymlaen llaw ar-lein y mae Pen Pass ar gael.

Gofynnodd GD a oedd y PC yn hysbysebu de'r PC yn lle'r potiau mêl yng ngogledd y PC.

Eglurodd PR fod y PC yn rhoi mwy o sylw nag o'r blaen ond yn nodweddiadol mae'r Wyddfa yn denu cerddwyr ac yn sugno llawer iawn mwy o bobl i mewn ac o ganlyniad ein hadnoddau hefyd.

Dywedodd DPJ, o bosibl, pe bai mwy o sylw a hysbysebu'n cael eu rhoi i'r de, yna gallai hyn arwain at niferoedd gormodol gan arwain at broblemau tebyg yn y gogledd ac nid oedd hyn yn hafaliad hawdd i'w gydbwyso.

---

[1]Mae Mach loop yn boblogaidd gyda selogion awyrennau a ffotograffwyr o bob rhan o'r DU ac Ewrop trwy gydol y flwyddyn.

9. Prosiect Cwmni Nôd Glas (CNG) Dinas Mawddwy - Diweddariad

Diolchodd AH i'r aelodau am y cyfle i egluro'r cynllun.

Esboniodd fod CNG yn gynllun adfywio cymunedol sydd wedi bod yn rhedeg yn blynyddoedd diweddar yn yr ardal. Roeddent wedi caffael siop (caffi bellach) ac eiddo fflat, ac roeddent wedi derbyn grantiau amrywiol i wella'r eiddo ac i wneud y cynllun cyfan yn gynaliadwy yn y tymor hir.

Yn 2017/2-18 fe wnaethant lunio bid grant i Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru (WEFO) ar gyfer cynllun i wella cyfres o lwybrau troed lleol a fyddai'n apelio at drigolion lleol ac ymwelwyr fel ei gilydd. Mae pob un ohonynt wedi'u canoli o amgylch ardal Dinas Mawddwy, ac roeddent wedi defnyddio tirfeddianwyr lleol a chontractwyr lleol i wneud y gwaith hwn.

Roeddent wedi derbyn £200,000 ar gyfer gwaith cyfalaf ar gyfer hyn, a chafwyd arian cyfatebol o £20k o'u cronfeydd eu hunain ac arian o grantiau amrywiol eraill.

Cyflwynwyd prosiect arall i'r Gronfa Adnewyddu Cymunedol am £45k a fu'n llwyddiannus. Byddai'r grant hwn yn ariannu rheolwr prosiect a fyddai'n cydlynu'r gwaith cytundebol ac yn cysylltu â thirfeddianwyr ar gyfer y gwaith llwybrau troed.

Roeddent hefyd wedi bod yn gweithio'n agos yn ddiweddar gyda swyddogion y Parc Cenedlaethol a thirfeddianwyr ar gynllun CRhC[2] lleol a fu'n fuddiol. Roedd hyn yn cynnwys gwaith ar lwybrau poblogaidd eraill yn yr ardal megis Llwybr yr Aran a Bwlch y Groes ac roedd y bartneriaeth hon wedi gweithio'n dda.

Yn ychwanegol, y gobaith oedd creu cyfres o fapiau ar gyfer y teithiau cerdded lleol a byddai cyfle i bobl weld y mapiau drafft a rhoi eu barn ar hyn yr wythnos nesaf yn Ninas Mawddwy (Llew Coch). Bydd Twristiaeth Canolbarth Cymru hefyd yn bresennol i gynorthwyo gyda'r hyrwyddo ynghyd â Chwmni Celyn a fydd yn gwerthuso sut aeth y broses hon a'r hyn y gellir ei ddysgu ohoni.

Ochr yn ochr â'r gwaith mapio, roeddynt hefyd yn bwriadu datblygu gwefan, rhai paneli gwybodaeth a gosod gwybodaeth cod QR yn yr adrannau mwy diddorol o'r rhwydwaith llwybrau troed a hyrwyddir.

Roedd cyfanswm o 8 llwybr troed wedi'u hyrwyddo a oedd yn galluogi cerdded bob dydd trwy gydol yr wythnos gydag un yn hygyrch i gadeiriau olwyn, ac roedd eraill yn amrywio o ran anhawster. Roedd rhai wedi eu lleoli yn y cymoedd lleol megis Llanymawddwy, Aberhangell, Cwm Digoed a Chwm Cerist - gan roi amrywiaeth eang o brofiad tir isel o'r ardal.

Dywedodd JPR fod darparu'r rhwydwaith hwn a mapiau llwybrau o amgylch Dinas Mawddwy yn bwysig yn enwedig pan mai un o'r cwestiynau cyntaf yr oedd pobl yn ei ofyn wrth ymweld oedd 'lle gallent fynd i gerdded'. Byddai darparu amrywiaeth o deithiau cerdded dyddiol yn boblogaidd a byddai'r wybodaeth a gynhwysir o fewn byrddau

[2] Mae'r SMS yn gynllun cyllid grant cystadleuol gwerth £23.3m sydd ar gael i unigolion a sefydliadau sy'n cydweithio fel grwpiau i wella adnoddau naturiol Cymru. Ariennir yr SMS drwy Gymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru: Rhaglen Datblygu Gwledig (LlC RC-RDP) 2014 i 2020.

gwybodaeth a'r arwyddion cod QR yn galluogi pobl i ddysgu mwy am hanes a diwylliant yr ardal.

Soniodd HR fod Covid wedi adfywio diddordeb pobl yn eu rhwydwaith Hawliau Tramwy lleol a pha mor ddefnyddiol oeddent ar gyfer eu hiechyd corfforol a meddyliol.

Dywedodd AH wrth yr aelodau eu bod wedi bwriadu argraffu 1000 o gopïau o fapiau a gofynnodd a oeddent yn meddwlbod hyn yn ormod neu ddim yn ddigon.

Soniodd LA eu bod wedi argraffu 10,000 yr un ar gyfer rhai teithiau cerdded byr o ganol y dref yn ardal y Bermo. Roedd hyn yn cynnwys taith gerdded Panorama ac a oedd yn cynnwys sawl un arall.

Dywedodd DPJ fod hyn yn dibynnu ar ddalgylch yr ardal.

Dywedodd AH yn ddelfrydol dylent fod ar gael yn lleol mewn caffis a gyda darparwyr llety.

Ychwanegodd PR fod pobl yn dal i hoffi cael map yn eu llaw ac y byddai hynny'n ddefnyddiol i'w gael yn lleol ond erbyn heddiw roedd pobl hefyd yn hoffi lawrlwytho Apps i'w ffonau a chario'r wybodaeth honno - yn sicr, ni chynhyrchodd y PC gymaint o fapiau papur ag yr oedd ar un adeg.

Credai fod y prosiect hwn yn bwysig iawn i'r ardal ond y dylai'r wybodaeth megis mapiau fod ar gael yn hawdd trwy ddarparwyr llety a busnesau lleol.

Gofynnodd HP i AH pryd oedd y digwyddiad cyhoeddus hwn i weld y mapiau wedi'i gynllunio gan ei fod yn sicr y byddai rhai tirfeddianwyr dan sylw yn hoffi eu gweld.

Dywedodd AH mai dim ond heddiw yr oeddent wedi derbyn gwybodaeth am hyn a'i fod yn gobeithio y byddai'r swyddog (Rhodri Wigley) yn hysbysu'r holl randdeiliaid i'w gwahodd i ddod a'u galluogi i gael rhywfaint o fewnbwn.

Dywedodd HR fod y prosiect hwn yn bwysig i'r ardal ond y dylai'r wybodaeth megis mapiau fod ar gael yn hawdd trwy ddarparwyr llety a busnesau lleol. Roedd hyrwyddo llwybrau oedd mewn cyflwr da a dodrefn da yn fantais i dirfeddianwyr.

Dywedodd HP ei fod wedi gweld rhai o groneli'r CNG ond eu bod yn dal mewn gwirionedd yn Hawliau Tramwy Cyhoeddus ac nid oedd y crwneli statudol hynny i'w cael mewn rhai mannau a allai arwain at ddryswch.

Ychwanegodd AH eu bod yn ymwybodol o'r mater hwn a phwysleisiodd fod y cyfeirbwyntiau hefyd yn elfen bwysig ar y llwybrau hyn.

Diolchodd HP i AH am ei gyflwyniad a'i amser heno i ddiweddaru'r aelodau.

10. Eitemau Agenda a Argymhellir ar gyfer y cyfarfod nesaf

1 Y wybodaeth ddiweddaraf am Ffordd Cambria gan Ramblers Cymru yn dilyn y lansiad swyddogol
2 Materion parcio ar dir comin

11. Unrhyw fusnes arall

i) Dangosodd PR i'r aelodau gopi o fap yr AO yn ymwneud ag ardal Cwm a Llyn Cae o dan lethr dwyreiniol Cader Idris. Mae'n werth nodi bod Ffordd Hawliau Cyhoeddus yn rhedeg ar hyd glan ogleddol y llyn (sef Llanfihangel y Pennant Rhif 28).

Dangosodd map yr AO ei derfyniad ym mhen gorllewinol y llyn pan mewn gwirionedd roedd y llwybr yn ôl y map diffiniol yn arwain i fyny at y copa.

Roedd y PC rai blynyddoedd yn ôl wedi gofyn i'r AO dynnu'r rhan benodol honno o'r map o ystyried ei fod yn beryglus oherwydd ei serthrwydd a bod nifer o bethau anffodus wedi digwydd yno. Roedd yn destun pryder bod gweddill y llwybr yn dal i fod ar y map diffiniol (er nad oedd ar y map AO) a chredai y dylid ei ddileu. Gwaethygwyd hyn pan gafodd y mynediad at y llyn ei bitshio, ac yn awr roedd pobl - trwy eu ffonau symudol yn ceisio unwaith eto i ddefnyddio'r rhan serth honno nad oedd yn opsiwn diogel. Byddai angen iddo drafod hyn gyda'r holl bartïon dan sylw unwaith eto ond roedd yn obeithiol y gellid cyflawni hyn.

Dywedodd DC fod Gwynedd ar y pryd wedi ceisio tynnu'r rhan hon o'r map diffiniol ond ei fod yn wynebu gwrthwynebiad amrywiol gan y Ramblers / Cerddwyr a Chyngor Mynydda Prydain (BMC) ac ni ellid dod i gytundeb i adael hyn fel ag y mae.

Gofynnodd i'r aelodau am eu barn ar hyn.

Dywedodd GD fod y rhan honno'n serth ac o bosibl yn beryglus, yn enwedig i'r rhai a oedd yn 'rhoi cynnig arni' ac nid oeddent yn fynyddwyr.

Ychwanegodd DPJ fod y llithren garreg yn apelio at rai mynyddwyr.

Roedd PR yn gwerthfawrogi'r safbwynt hwn, ac roedd eisoes yn fap mynediad agored.

Soniodd DC fod hwn yn dirwedd anodd yn enwedig pan oedd cerddwyr heb baratoi yn ceisio llywio hyn mewn amodau gwael ac yn canfod eu hunain mewn anawsterau difrifol hanner ffordd i fyny at y copa.

Ychwanegodd PR ei bod yn well cael gwared arno a chael pobl i stopio ar y gwaelod.

Ychwanegodd HP ei fod hefyd yn 'dir mynediad' CGHT fel bod pobl yn gallu cael mynediad iddo os y dymunent.

Cytunwyd y gallai PR archwilio hyn gyda rhanddeiliaid.

ii) Dywedodd PR wrth yr aelodau fod DE ac EJW mewn cyfarfod gwerthfawr wedi codi'r pwynt am gau'r toiledau anabl ym maes parcio Morfa Mawddach dros fisoedd y gaeaf.

Roedd wedi cael ymateb gan Reolwr Eiddo PC a dywedwyd wrtho fod y blociau toiledau yn cael eu huwchraddio ar hyn o bryd - yn dilyn hyn byddent yn adolygu'r cyfleuster hwn.

Nid oedd gan y cyfleuster anabl gloeon radar bellach, felly gobeithio y gallent ddod i ateb synhwyrol. Roedd yn ffaith drist bod y bloc toiledau hwnnw’n cael ei fandaleiddio’n aml.
Byddai'n adrodd yn ôl pan fyddai'n gwybod mwy.

iii) Soniodd LA ei bod yn ymwybodol bod coed wedi'u torri yn ardal coetir Maentwrog a oedd wedi effeithio ar rai HTC. Gofynnodd a oedd cyfrifoldeb i'w clirio ar ôl torri coed.

Dywedodd PR fod llwybrau o fewn ardaloedd torri coed yn destun cau llwybrau troed dros dro ond bod angen eu clirio ac unrhyw docion yn dilyn y gweithgareddau hyn. Gofynnodd i LA a allai hi roi manylion lleoliad iddo.

Unwaith y byddai'n gwybod yn union lle'r oedd hwn byddai'n sôn am hyn wrth y Swyddogion Coetir i weld beth oedd y sefyllfa.

iv) Soniodd HR ei bod yn ymddangos bod Triathlon y Bala wedi'i threfnu'n well eleni gyda nifer cyfyngedig o ffyrdd ar gau a'i fod yn gobeithio y byddai hynny'n well trefniant nag o'r blaen.

Dywedodd PR y byddai Warden Y Bala yn monitro unrhyw weithgareddau sy'n effeithio ar y llyn. Roedd cau ffyrdd yn fater i Briffyrdd Gwynedd ac allan o'u dwylo nhw. Ond roedd yn ymddangos bod pethau wedi'u trefnu'n well eleni.

v) Cyhoeddodd LA fod gŵyl Gerdded Abermaw yn mynd yn ei blaen eleni a bod y rhan fwyaf o’r teithiau wedi’u harchebu’n llawn. Roedd cau traphont Y Bermo wedi effeithio arnyn nhw ond roedden nhw wedi defnyddio system fysiau amgen.

Dywedodd AH eu bod yn ystyried cael rhywbeth tebyg yn ardal Dinas Mawddwy ac efallai ei fod yn chwilio am gyngor ar hyn.

12. Dyddiad y Cyfarfod Nesaf - 13 Medi 2022

Diolchodd HP i al am eu presenoldeb a'u cyfraniadau heno